TKLUKA

GAZETA WYDAWANA PRZEZ TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RYDUŁTÓW OD 1994 ROKU

Nr 399 ISSN 1426-9271 miesięcznik 15 marca 2019 2,50 zł (w tym 8% VAT)

Rydułtowy i gminy powiatu wodzisławskiego oraz rybnickiego

W numerze:

- *Maria Antonina Wieczorek czyli Horacy*
- *Wieści z Gminy Lyski*
- *Górnoślązacy o dramacie „wyzwolenia”.*
- *Z życia Miasta*
- *Skąd się wziął Dzień Kobiet?*
- *Krzyżówka*
- *Rozważania Prezesa*
- *O zdrowiu*
- *Kalendarium*
- *Poezje*
- *Aktualności*
- *I dużo więcej ...*

Redaktor wydania: Joanna Rusok

Redaktor wydania: Janina Oleś

JAK ZMIENIAŁO SIĘ NASZE MIASTO?

W tym numerze „KLUKI”, ponieważ za niedługo zostanie zburzony budynek dworca PKP, zobaczmy jak zmieniał się na przestrzeni czasu ten budynek.

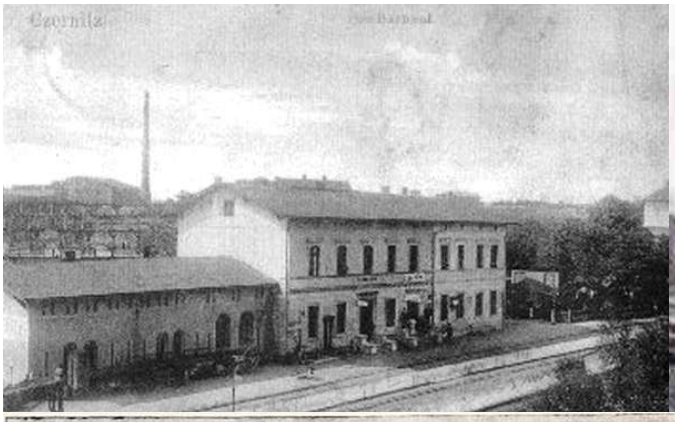

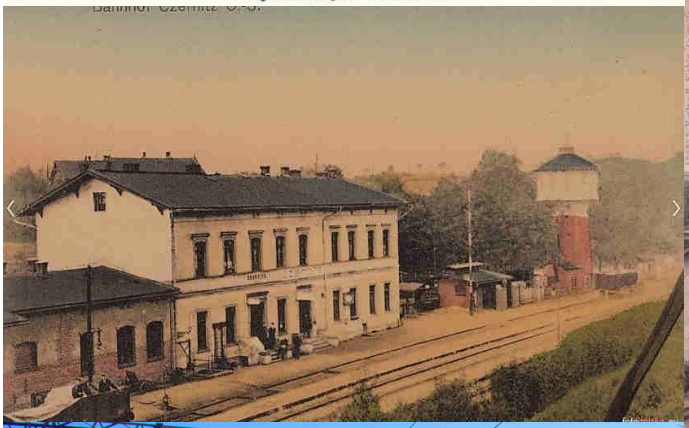

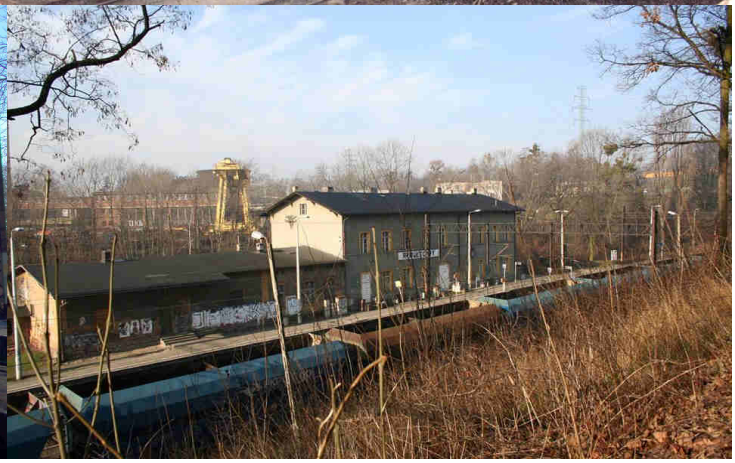

JESZCZE O GWARZE

Ciągle jakieś już zapomniane prawie wyrazy "wyławiam" z czego się bardzo cieszę, bo są one świadectwem naszej tożsamości. Szkoda, żeby odeszły w niepamięć - a "panta rei" - czas płynie, ucieka. Owidiusz powiedział: "Czas - pożeracz wszystkiego". Warto by pamięć o Ślązakach została. Gwarantuje to między innymi język przez nich stworzony.

pszoć - lubić, kochać kogoś,
chachor - łajdak,
klikać - stukać na klawiszach,
siemieniotka - zupa z siemienia,
konopiotka - zupa z nasion konopi,
karlus - kawaler,
roztomiła - bardzo miła osoba, bardzo lubiana,
cofnyć - przesunąć,
wysnożyć - coś wyczyścić, ale też w sensie oddać stolec,
świentojanka - porzeczka (proszę zauważyć jaka trafna nazwa - dojrzewają na świętego Jana),
wieprzka - agrest (i znów skojarzenie: wieprz obrośnięty szczeciną, owoc ma te same cechy),
onaczyć - uniwersalny wyraz, którym można wyrazić wszystko, wystraczy tylko dodać przedrostek np.:

wyonaczyć - czegoś się pozbyć,
zaonaczyć - coś popsuć, zawalić,
wonaczyć - coś włożyć,
przeonaczyć - coś przekręcić, zawalić,
poonaczyć - zrobić, poprawić,
zonaczyć - zrobić lub zepsuć.

Przykłady można mnożyć. Łatwo się domyślić, że ten gwarowy wyraz jest o wiele ładniejszy od używanego dziś nagminnie (przez dorosłych i dzieci) wulgaryzmu "pierdolić", do którego też starczy dodać przedrostki, by wszystko wyrazić. Spróbujmy przejść na "onaczyć".

tyrać - biegać, trudzić się,
hań - tu lub gdzieś,

Takich wyrazów wieloznacznych jest więcej, tak jak w każdym przypuszczalnie języku. jak widać na tych paru przykładach rodzimy język nie był ubogi w zasób słów.

Przypomniałam sobie też kilka porzekadeł, niby przysłów też opartych na obserwacji otaczającego świata, obserwacji, skojarzeń. Uważam, że są bardzo trafne i życiowe. Używano ich przy różnego rodzaju rozmowach i spostrzeżeniach, by coś skwitować.

"Żaba dycki kałuża znejdzie" - szczęściarz zawsze na swoje wyjdzie,
"Obiecki, podniecki starej babie pod kiecki" - o kimś, kto nie dotrzymuje obietnic, danego słowa,
"Dioboł sie nigdy na mało kupa nie wysro, yno na wielko" - szczęście biednemu nie sprzyja,
"siedzisz jak rzić w kraglu" - niekontaktowy, nietowarzyski.

Horacy

Moje refleksje po Barborce i Sylwestrze

"Barborka" (bo tak zawsze mówiono) już dawno za nami. Ale chcę napisać jak było pierwej - dawniej, przed wielu laty. Oczywiście, to co pamiętam, co było dla całej społeczności Rydułtów. Przed świętem były akademie. W dniu Barbary już o 6 rano na plac naszego szpitala przychodziła orkiestra górnicza pod "dowództwem" p. Halszki i zagrała kilka utworów. Później, od kopalni orkiestra maszerowała do kościoła - cały czas grając. Na rynku i w parku przy szlabanach odbywały się do późna koncerty, zabawy taneczne, występy, festyny. Wszelkiego rodzaju zabawy odbywały się też w lokalach. Na ulice wyszło wielu mieszkańców, bez względu na pogodę - wiadomo: "Barborka po wodzie - Boże Narodzenie po lodzie" (i odwrotnie). Dawniej był to prawdziwie świąteczny dzień na Śląsku. A dziś: dzień jak co dzień, bez widocznych oznak święta. Nawet w domach się bardzo nie fajruje (świetuje). Niestety: minęła postać tamtego świata.

To samo dotyczy nie tak dawnego Sylwestra i Nowego Roku. Kiedyś ulice pełne były ludzi pieszych: gwar, hałas, śpiewy. Dziś na ulicach obserwuje się pustki, tylko przejeżdżają auta. Jakiż inny nastrój i atmosfera. To niestety powtarzane przeze mnie "Panta rei" - czas płynie - zmienia się oblicze tego świata.

Pamiętam, już od rana w Sylwestra było słychać strzelaninę. Dla mnie było to i miłe i uciążliwe to strzelanie znienacka. I nie mam nic przeciwko temu, że nałożono zakaz. Obserwując zwierzęta np. ptaki, psy, koty widać było, że są przerażone, był to dla nich horror. Wpadały w panikę, szał. Nie wiedziały co się dzieje, gdzie się chować, wariowały. Nawet w domu zachowywały się jakby zwariowały. Więc w tej materii zakaz jest bardzo pożądany, bo pamiętajmy, że człowiek bez zwierząt nie użyje. Nawet robak czy szkodnik jest potrzebny, bo jest ogniwem w łańcuchu pokarmowym. Nie pierwszy raz o tym piszę. Wracając do Sylwestra. W tym roku ulica Ofiar Terroru i inne ulice były prawie puste, "snuły się" pojedyncze postaci. Ale trzeba przyznać, że seria świateł i strzelanie było ładne i wystarczające. Zwierzaki przeżyły bez ekscesów, ludzie kontenci i wkroczyliśmy w Nowy 2019 Rok. Oby dla nas wszystkich był szczęśliwy, Bóg darzył nas zdrowiem i pokojem.

Dzisiaj przytoczę też okolicznościowe życzenia urodzinowe. Bardzo dawno (bo byłabym zapomniała) spisałam urodzinowe życzenia po naszemu. Okazyjnie je usłyszałam;

„Drek wyzgerny solenizancie! Dej se powinszować skuli tego wielkigo fajrowanio najpiekni jak poradza! Żebyś zawżdy mioł sie lepi jak dzisioj! Szczyńścio, zdrowio, zonaczonych marzeń i śnikow (snów)! Ponboczkowego błogosławieństwa! Żeby Cie Anioł Stróż prowadził i zawżdy umiał uwachować! Wszystkigo co trza mieć a najbordziej piniendzy w kapsie i bojtliku! Żeby Cie dziecka i baba sztyjc a przad (ciągle) nie wycyckiwali z piniendzy a co godosz gembom i uszami słuchali. Co byś dycki mioł z gorki, grajfka (umiejętność) do wszystkigo czego sie chycisz! Gwoździe i klyj jakby masa (klej) wle palcy przechodzili, deski i kancioki nie dzwigoł i nie chytoł i młotki w palce nie trefiły! Żebyś sie przy robocie nie mynczył i nie marasił! Cug wele chałupy nie buczoł i z pryka (łózko, leże) nie ruszoł! Wyglondej dycki tak szykownie jak kożdy dzień z okna na zamieciony plac! Żeby Cie ta fajera geburstagu drogo nie kosztowała i coby zaś za rok my sie tu mogli trefić; masno pojeść, gorzołkom i piwym popić! Skuli tego żyj sto lot i mony dwiesta i sztyjc miej pełno pukeltasza piniendzy. Tego wszystkiego Ci przyjociele życzom! ”

No to pyrsk ludkowie!

Horacy

Górnoślązacy o dramacie „wyzwolenia”

Ireneusz Stajer

Po Mszy Św. za zamordowanych i represjonowanych Ślązaków.

Wspomnienia sprzed 74 lat nie rodzą wątpliwości. Dla ludzi stąd był to czas pogardy, zniewolenia i bezbożności. Tragiczne wydarzenia dotknęły całych miejscowości, jak na przykład mieszkańców Przyszowic.

Ireneusz Stajer

Mija 74 rocznica Tragedii Górnośląskiej. Jak szacują badacze, kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców naszego regionu zostało wówczas deportowanych, głównie przez wojskowe władze sowieckie na wschód. Do rodzin wrócili nieliczni.

W niedzielę 03.02.2019r w rybnickiej Bazylice pw. św. Antoniego Padewskiego została odprawiona msza św. w intencji pomordowanych, przesiedlonych i prześladowanych Ślązaków, mieszkańców ziemi rybnickiej, w latach 1945 – 1946. Nabożeństwo zamówiła Demokratyczna Unia Regionalistów Śląskich.

Ci, których dotknęły represje, w większości są już bardzo starzy i schorowani. We mszy uczestniczyli nieliczni. Ich dzieci i wnukowie znają szczegóły tamtych dramatycznych wydarzeń z opowieści. Kilkanaście wspomnień zamieszczono w książce prof. Kazimierza Miroszewskiego i dr. Mateusza Sobeczki „Jo był ukradziony. Tragedia Górnośląska. Ziemia rybnicka”.

Zabójstwa i gwałty

- Rok „wyzwolenia” 1945 odczułam jako rok zniewolenia, pogardy, bezbożności. Miałam wtedy 13 lat. Najgorszy był pierwszy dzień, a właściwie noc, jak przyszli pijani Rosjanie, którzy kradli wszystko, co można było zabrać – mówi Łucja Porwoł z Rybnika-Niewiadomia. Na porządku dziennym były zabójstwa i gwałty.

Jak dodaje, przed frontowcami z Armii Czerwonej trzeba było ukryć młode dziewczyny. - Zanim pojawili się żołnierze, mój tato zaprowadził do piwnicy i przykrył słomą jedną mieszkankę Niewiadomia i dwie z Radziejowa. Jak weszli do piwnicy z zapalonymi gromnicami, baliśmy się, że nas zabiją. Oni jednak pytali tylko o dziewczyny. Przeszukali nawet słomę, w której były ukryte. Ponieważ zrobili to pobieżnie, nie znaleźli nikogo – opowiada pani Łucja. Potem znaleźli harmoszkę wuja. 13-letnia Łucja zaczęła wówczas głośno tupać do muzyki, żeby nie było słychać ukrytych dziewczyn. To im się spodobało. Na koniec wzięli harmoszkę i worek cukru w kostkach i poszli sobie.

Nie wszyscy mieli tyle szczęścia. Tragiczny los spotkał mieszkańców Przyszowic. Wkraczające oddziały Armii Czerwonej uznały miejscowość za należącą przed wojną do Niemiec, co było niezgodne z prawdą. Rabowali, rozstrzeliwali i gwałcili kobiety. W Przyszowicach straciło wówczas życie 61 osób!

Ludzie się bali

Błażej Adamczyk z Radlina miał w 1945 roku 14 lat. Zapamiętał, że ludzie strasznie bali się wkraczających Rosjan. - Niemcy opowiadali jak się zachowują, co potem niestety okazało się prawdą – zaznacza.

W lutym 1945 roku, pełnomocnik Tymczasowego Rządu Polski na powiat rybnicki, kapitan Leon Fojcik, w sprawozdaniach do wyższych władz donosił o grabieżach i mordach. Pisał, że czerwonoarmiści gwałcą kobiety, w tym nieletnie. Do takich karygodnych zachowań doszło m.in. w Dębieńsku i Gierałtowicach. Jaskrawym przykładem zwyrodnienie było było zgwałcenie przez kilku żołnierzy 14-latki z Wilczy. Dziewczynka w ciężkim stanie trafiła do szpitala.

Ofiarami działań żołnierzy sowieckich były także osoby duchowne. Zginął m.in. ksiądz Augustyn Rasek, proboszcz w Pstrążnej. Nie są znane szczegółowe okoliczności jego śmierci. 30 marca 1945 roku dowództwo oddziałów radzieckich zarządziło ewakuację mieszkańców wsi. Proboszcz na chwilę odłączył się od grupy ludzi, zapewne po to, by odpocząć. Jego ciało znaleziono w okolicy świeżo zakopanego okopu.

Bandy maruderów

Pełniący obowiązki starosty rybnickiego dr Paweł Gawlik alarmował, że kurierom gminnym zabiera się rowery. Łączników pieszych zabiera się do różnych prac, mimo że posiadają odpowiednie zaświadczeń. Ludzie boją się wracać do swych domów na skutek „nieodpowiedniego zachowania się osobników ubranych w mundury Armii Czerwonej (gwałty, rabunki, podpalenia i niszczenie majątku ruchomego".

Naczelnik gminy Rowień donosił starostwu w Rybniku, że w okolicy mnożą się napady rabunkowe. Bandy utworzone wyłącznie przez maruderów Armii Czerwonej zabierają mieszkańców kozy, konie, króliki i drób.

Bezprawiu oddziałów frontowych próbowali przeciwstawiać się wyżsi dowódcy. Znane są przypadki rozstrzelania czerwonoarmistów, którzy dopuścili się zbrodni. Do aktów przemocy dochodziło rzadziej w tych miejscowościach, gdzie działały już posterunki polskiej Milicji Obywatelskiej. Część rozbojów dokonywali również osobnicy w polskich mundurach. W Ruptawie zabrali krowę oraz ziemniaki. Od października 1945 roku sytuacja zaczęła się uspokajać.

Wagonami bydlęcymi

Bardzo dotkliwe były aresztowania i deportacje. Najczęściej mieszkańcy byli zabierani początkowo do prac przyfrontowych, a następnie przekazywani do punktów zbiorczych i wysyłani na wschód. W aresztowaniach brali udział czasem funkcjonariusze MO i Urzędu Bezpieczeństwa – nie zawsze świadomi tego, że ludzie ci zostaną przetransportowani bydlęcymi wagonami do Związku Radzieckiego. Wielu z nich nie przeżyło podróży. Na miejscu byli kierowani do katorżniczej pracy w prymitywnych kopalniach czy kamieniołomach.

Po ojca Łucji Porwoł przyszło wiosną 1945 roku, podczas prac polowych, dwóch Polaków z biało - czerwonymi opaskami na ramieniu. To samo spotkało innych niewiadomian. - Myśleliśmy, że zostali zatrzymani na chwilę, ale tato długo nie wracał. Potem z mamą widzieliśmy przemarsz „jeńców" na drodze z Raciborza (tam był jeden z obozów zbiorczych – przyp. red.) do Rybnika. Było ich bardzo dużo i nie mogliśmy im dać jedzenia. Zauważyłam wujka z Leszczyn – wspomina pani Łucja. Ojcu pani Porwołowej udało się zbiec z obozu w Raciborzu. Nie musiał specjalnie się ukrywać, bo Sowieci mieli bałagan w dokumentach. Ta sztuka nie udała się sąsiadowi, który wrócił z Rosji dopiero w 1949 roku. Był tak wycieńczony, że leczono go... psim sadłem.

Fałszywe oskarżenia

Większość osób aresztowano i zamknięto w obozach pracy na terenie Polski albo deportowano do ZSRR bez podania powodu. Z materiałów archiwalnych wynika, że przyczyną wielokrotnie były fałszywe oskarżenia, których dopuszczały się nieraz osoby o niemieckich przekonaniach, by pozbyć się świadków swoich niecnych zachowań w czasie okupacji. Jedną z najbardziej perfidnych metod stosowanych przez władze radzieckie, było rozwieszanie od lutego 1945 roku ogłoszeń o konieczności stawienia się do prac przyfrontowych mężczyzn w wieku 17 – 50 lat, na czas 14 dni. Za niestawienie się groziły surowe konsekwencje. Potem wielu z nich zamykano w obozach albo wywożono na wschód. Nieraz zabierano przypadkowych mężczyzn w drodze z lub do pracy, głównie górników i hutników. Wielu mieszkańców naszego regionu trafiło do obozu w Oświęcimiu-Brzezince, gdzie przebywali w barakach zbudowanych przez Niemców.

Jak podają autorzy książki, z całego Górnego Śląska deportowano co najmniej 30 tysięcy ludzi. Powstająca w katowickim oddziale Instytutu Pamięci Narodowej baza liczy już blisko 50 tysięcy nazwisk. Pierwszą gehennę przeżywali podczas transportu do ZSRR. Ciasnota, brud, brak żywności, lekarstw oraz opału powodowały dużą śmiertelność. Zdarzały się grabieże i zajmowanie mieszkań deportowanych.

Drut kolczasty

Vincent Zaremba z Przyszowic opisał wygląd jednego z obozów na terenie ZSRR: - Był ogrodzony drutem kolczastym, a w rogach stały cztery wieżyczki wartownicze. Każdy barak miał cztery izby, wyposażone w drewniane piętrowe prycze bez żadnych posłań. W zasadzie prycza była jedna bez wydzielonych miejsc. W baraku o wymiarach orientacyjnie 8 x 30 metrów mieszkało... ok. 250 ludzi.

Hubert Raszczyk deportowany z Rydułtów do Kazachstanu opowiada, że cały czas karmiono ich rybami z łuską oraz przeleżałym ziarnem. Dlatego ludzie łapali tyfus i inne choroby. Od ciasnych i twardych prycz rogowaciała skóra. - Spać się i tak nie dało, bo cały czas prześladowały nas pluskwy. Spadały na ludzi jak deszcz. Wchodziły do uszu i oczu, strasznie gryzły, mam ślady do dziś. Nikt ich nie zwalczał – wspomina.

Główną przyczyną deportacji był brak rąk do pracy w radzieckiej gospodarce. Tamtejsze władze postanowiły zapełnić lukę ludnością niemiecką z podbitych terenów. Górnoślązaków zabierano również z przyczyn politycznych. Chciano bowiem zmniejszyć wpływy niemieckie na zachodnich terenach przyszłego imperium sowieckiego. Nie rozumiano przy tym specyfiki naszego regionu, którego mieszkańcy masowo przyjęli Volkslistę. Paradoksalnie, wśród deportowanych byli czasem działacze polskiego podziemia niepodległościowego.

http://www.nowiny.rybnik.pl/artykul,47104,gornoslazacy-o-dramacie-8222-wyzwolenia-8221.html

Skąd się wziął Dzień Kobiet?

Co mają ze sobą wspólnego starożytne święto Rzymian i protesty sufrażystek XX wieku? Na to i wiele innych pytań znajdziecie odpowiedzi w krótkiej historii jednego z najpopularniejszych międzynarodowych świąt. Zobaczcie, skąd tak naprawdę wziął się Dzień Kobiet.

W Polsce Dzień Kobiet stał się popularny dopiero w czasach PRL-u, ale na świecie to święto obchodzono już od 1910 roku. Ustanowiono je z inicjatywy Międzynarodówki Socjalistycznej w Kopenhadze jako wyraz szacunku dla sufrażystek walczących o równouprawnienie kobiet. Istnieje kilka wersji związanych z dokładnym pochodzeniem tego święta. Jedna z nich, choć niepotwierdzona przez źródła historyczne, głosi, że Dzień Kobiet należy traktować jako upamiętnienie ofiar pożaru, do którego doszło w nowojorskiej fabryce tekstyliów Triangle Shirtwaist. W miejscu tym zginęło 129 strajkujących przeciwko wyzyskowi kobiet.

Pierwszy Dzień Kobiet odbył się jednak po raz pierwszy 18 lutego 1909 roku w Stanach Zjednoczonych i miał zostać zapoczątkowane przez Socjalistyczną Partię Ameryki po słynnych nowojorskich protestach kobiet domagających się równego traktowania w miejscu pracy. Historykom jednak nie udało się ustalić bezpośrednich przyczyn organizacji tych nietypowych obchodów.

Za jego pierwowzór święta kobiet należy uznać związane z kultem płodności i macierzyństwa rzymskie Matronalia, które w starożytności przypadały na pierwszy tydzień marca. W tym czasie antyczne ludy świętowały początek roku, a mężowie obdarowywali swoje wybranki prezentami. Choć nazwa wskazuje, że jest to święto zamężnych kobiet, Matronalia obchodziły także niewolnice i prostytutki.

Dziś Dzień Kobiet obchodzony jest na całym świecie przez mieszkanki takich krajów, jak Albania, Chiny, Białoruś, USA czy Polska. Wyjątkiem jest Tunezja, która, co prawda, również odznacza w kalendarzu kobiety, ale w przeciwieństwie do większości państw, Dzień Kobiet przypada tam 13 sierpnia.

W Polsce zwyczaj hucznego obchodzenia Dnia Kobiet upowszechnił się w komunistycznej Polsce do tego stopnia, że było traktowane niemalże jak święto państwowe wykorzystywane do PRL-owskiej propagandy. Z tego względu do dziś 8 marca kojarzy się niektórym z socjalistycznym dniem pracy, w którym rzeczywiście honorowano kobiety, ale tylko te pracujące.

Warto dodać, że zniesienie oficjalnych obchodów Dnia Kobiet nastąpiło w 1993 roku na polecenie ówczesnej polskiej premier, Hanny Suchockiej.

https://www.newsweek.pl/wiedza/historia/skad-wzial-sie-dzien-kobiet-historia-miedzynarodowego-swieta/q751qq2

Wiosna

Wiosna – jedna z czterech podstawowych pór roku w przyrodzie, w strefie klimatu umiarkowanego. Charakteryzuje się umiarkowanymi temperaturami powietrza z rosnącą średnią dobową oraz umiarkowaną ilością opadu atmosferycznego.

Wiosna astronomiczna rozpoczyna się w momencie równonocy wiosennej i trwa do momentu przesilenia letniego, co w przybliżeniu oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 21 marca a 22 czerwca (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w roku przestępnym mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień). Podczas wiosny astronomicznej dzienna pora dnia jest dłuższa od pory nocnej, a ponadto z każdą kolejną dobą dzień jest dłuższy, noc krótsza, aż do przesilenia letniego, od tego dnia dni stają się krótsze, a noce dłuższe. Temperatura powietrza wiosną rzadko spada poniżej 0 °C.
Za wiosnę klimatyczną przyjmuje się okres roku, w którym średnie dobowe temperatury powietrza wahają się pomiędzy 5 a 15°C. Zasadniczo wiosnę poprzedza zima, jednak pomiędzy tymi okresami znajduje się klimatyczny etap przejściowy – przedwiośnie. Za początek wiosny fenologicznej przyjmuje się początek wegetacji oraz kwitnienie przebiśniegów i krokusów.

W zależności od kontynentu i strefy klimatycznej, pory roku zmieniają się wcześniej, bądź później i trwają dłużej, bądź krócej.
Dla półkuli południowej wszystkie opisane daty i zjawiska są przesunięte o pół roku. Za miesiące wiosenne na półkuli północnej uznaje się marzec, kwiecień i maj, a na południowej wrzesień, październik i listopad.

Data początku wiosny
Pierwszy dzień wiosny obchodzony jest w dniu równonocy wiosennej, który najczęściej przypada w dniu 21 marca, dnia poprzedniego lub następnego, w zależności, gdzie jest obserwowany. W XX wieku wiosna w strefie czasowej Polski rozpoczynała się zwykle 21 marca, zaś w miarę przybliżania się końca stulecia coraz częściej 20 marca. W 2011 roku pierwszy dzień wiosny przypadł na 21 marca (godz. 00:21), zaś wszystkie kolejne do roku 2043 będą obchodzone wyłącznie 20 marca, a od 2044 roku – 19 albo 20 marca. Kolejny początek wiosny w dniu 21 marca nastąpi dopiero w roku 2102. Przyczyną zjawiska jest ruch punktu Barana związany z precesją ziemskiej osi rotacji.

Wiosna Roberta Biedronia (Wiosna) – polska centrolewicowa partia polityczna, której powstanie ogłoszono 3 lutego 2019 podczas konwentu założycielskiego. Partia została zarejestrowana 29 czerwca 2018 pod nazwą Kocham Polskę. Podczas konwentu założycielskiego przyjęła nazwę „Wiosna", a jej prezesem został Robert Biedroń. Charakter ideowy ugrupowania jest socjalny gospodarczo i liberalny światopoglądowo; postulaty ugrupowania są również antyklerykalne, feministyczne i proekologiczne.

Stowarzyszenie Wiosna – polska organizacja charytatywna, powstała w Krakowie w 2001 roku, o numerze KRS 00000 50905. Od 2004 roku jest organizacją pożytku publicznego.
Główne założenie Stowarzyszenia to propagowanie solidarności z potrzebującymi, pośredniczenie w organizowaniu pomocy i współtworzenie społeczeństwa obywatelskiego. W projektach stowarzyszenia najważniejsze jest łączenie osób potrzebujących z darczyńcami i wolontariuszami. Akcje opierają się na mechanizmie pośredniczenia – Stowarzyszenie tworzy struktury i narzędzia, dzięki którym darczyńcy oraz wolontariusze mogą dzielić się z potrzebującymi. W roku 2010 ze Stowarzyszeniem współpracowało ponad 7000 wolontariuszy – Super W.
Założycielem i pierwszym prezesem Stowarzyszenia do roku 2018 był ks. Jacek Stryczek. W 2018 prezesem została Joanna Sadzik
Projekty realizowane w ramach Stowarzyszenia Wiosna
Szlachetna Paczka – to ogólnopolska akcja świątecznej pomocy – realizowana od 2001 roku, do 2009 jako Świąteczna Paczka. Głównym jej założeniem jest idea przekazywania bezpośredniej pomocy – by była ona skuteczna, konkretna i sensowna. W „Szlachetnej Paczce" prywatni darczyńcy odpowiadają na potrzeby osób najbardziej ubogich ze swojego miasta lub okolicy.
Akademia Przyszłości – to całoroczny program indywidualnych spotkań edukacyjnych dla dzieci, które wychowują się w trudnych warunkach i mają przez to problemy w nauce. Główną dewizą akcji jest hasło Inspirujemy do wzrastania!.

Śląska Karta Seniora

Wikipedia

Co to jest Śląska Karta Seniora?
Śląska Karta Seniora jest to oferta specjalnych usług, ulg oraz szczególnych uprawnień pozwalających na udostępnienie zasobów instytucji kultury, rekreacji i edukacji na terenie Województwa Śląskiego w celu dodatkowego wsparcia i wzbogacenia życia osób, które ukończyły 60 rok życia.

Usługi realizowane w ramach Śląskiej Karty Seniora są oferowane przez partnerów projektu. Na etapie rozpoczęcia wdrażania projektu jego bazowymi partnerami są podmioty powiązane strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim - wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne i wojewódzkie osoby prawne. Jednakże mając na uwadze dążenie do zapewniania seniorom dostępu do jak najszerszej oferty, przewiduje się włączenie do projektu innych partnerów, w szczególności z sektora prywatnego i jednostek samorządu terytorialnego.

Kto jest uprawniony do korzystania ze Śląskiej Karty Seniora?
Grupą uprawnioną do korzystania ze Śląskiej Karty Seniora są osoby, które ukończyły 60 rok życia. Dokumentem legitymacyjnym umożliwiającym skorzystanie z uprawnień oferowanych w projekcie jest dowód osobisty. Jest to rozwiązanie wygodne, korzystne i tanie w realizacji.

Szczegóły oraz lista partnerów na stronie:
www.seniorzy.slaskie.pl

Marzec

Marzec – trzeci miesiąc w roku, według kalendarza gregoriańskiego, ma 31 dni.
Nazwa miesiąca pochodzi od łacińskiej nazwy Martius ('miesiąc Marsa'). Od niej wywodzi się większość nazw tego miesiąca w językach europejskich**.** Staropolska nazwa marca to brzezień. Inna nazwa, obecnie niespotykana, to kazidroga**.**
W marcu następuje na półkuli północnej równonoc wiosenna, a na południowej równonoc jesienna. Meteorologicznie jest to w Polsce miesiąc wiosenny.

Wikipedia

SPRAWOZDANIE z PRAC BURMISTRZA i URZĘDU

za okres od 24 stycznia 2019 r. do 27 luty 2019 r.

Referat Inwestycji

1. MODERNIZACJA ULICY OFIAR TERRORU - PROJEKT

1) Etap I - w związku z decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej z dnia 10 stycznia 2019 r. konieczne jest wydanie przez Spółdzielnię Mieszkaniową „ROW” gruntu zajętego pod inwestycję.
2) Etap III - sporządzono zapytanie ofertowe dotyczące opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Zapytanie ofertowe przesłano do 5 firm. W wyznaczonym terminie, tj. do dnia 20 lutego wpłynęły 3 oferty cenowe na opracowanie dokumentacji projektowej na kwotę od 19 434,00 zł do 38 900,00 zł. Trwają prace komisji.

2. BUDOWA PUNKTU PRZESIADKOWEGO PRZY UL. OFIAR TERRORU 91 W RYDUŁTOWACH – POPRAWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

Miasto Rydułtowy nadal oczekuje na odpowiedź z przedsiębiorstwa PKP SA. i PKP PLK w Warszawie w celu uzyskania wymaganej zgody na odstępstwo od obowiązujących warunków technicznych.
Wartość umowy: 6 150,00 zł
Termin wykonania: 18 marca

3. BUDOWA CHODNIKA NA ULICY GABRIELA NARUTOWICZA

W dniu 28 stycznia podpisano protokół końcowy zakończenia zadania realizowanego przez KWK Rydułtowy. Trwa rozliczenie inwestycji.

4. REWITALIZACJA OSIEDLA KAROLA WRAZ Z UTWORZENIEM MIEJSCA USŁUG SPOŁECZNYCH PRZY ZBIORNIKU WODNYM MACHNIKOWIEC W RYDUŁTOWACH

1) Przebudowa terenu przy zbiorniku wodnym „Machnikowiec" - utworzenie miejsca usług społecznych
W dniu 27 lutego podpisano umowę z firmą „Bruki Trawiński” sp. z o.o. z siedzibą w Raciborzu na realizację inwestycji w procedurze zaprojektuj i wybuduj.

2) Rewitalizacja i termomodernizacja Osiedla Karola
W dniu 28 stycznia dokonano odbioru aktualizacji kosztorysowych dla poszczególnych zakresów robót związanych z Osiedlem Karola.
W dniu 24 stycznia wysłano zapytania ofertowe do pięciu wykonawców na zakup trzech sztuk tablic informacyjnych wraz z montażem dla zadania inwestycyjnego pn: „Rewitalizacja Osiedla Karola wraz z utworzeniem miejsca usług społecznych przy zbiorniku wodnym Machnikowiec w Rydułtowach". W wyznaczonym terminie wpłynęły 2 oferty cenowe na wartość od 1 512,90 do 3 444,00 zł. Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma Agencja Reklamowa CMYK z Radlina za cenę 1 512,90 zł brutto. W dniu 12 lutego podpisano umowę z wykonawcą. W dniu 15 lutego wykonawca zamontował przedmiotowe tablice.
Wartość umowy: 1 512,90 zł

5. ROZBUDOWA i MODERNIZACJA BUDYNKU URZĘDU MIASTA

W związku z koniecznością rozszerzenia zakresu modernizacji poprzez wykonanie klimatyzacji oraz instalacji alarmowej, w dniu 8 lutego podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej z wykonawcą umowy podstawowej - firmą „Studio Architektury Waldemar Bober z siedzibą w Radlinie. Wykonawca opracował dokumentację zgodnie z umową.
Wartość umowy podstawowej: 57 072,00 zł (umowę rozliczono z projektantem)
Wartość umowy rozszerzenia zakresu: 5 289,00 zł

6. MODERNIZACJA UL. GENERAŁA WŁADYSŁAWA SIKORSKIEGO

Trwają prace projektowe.
Termin opracowania: 29 kwietnia.
Wartość umowy: 6 888,00 zł.

7. MUR OPOROWY PRZY ULICY SKALNEJ

Projektant uzupełnił brakujące dokumenty w Starostwie Powiatowym w Wodzisławiu Śl. Trwa procedura wydania pozwolenia na budowę.
Wartość umowy: 8 786,99 zł brutto.
Wartość nadzoru autorskiego 1 230,00 zł
Termin realizacji umowy: 18 marca.

8. MODERNIZACJA ULICY ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO

Trwają prace projektowe. Z uwagi na niekorzystne warunki atmosferyczne nastąpiły opóźnienia w pracach geodezyjnych. W związku z powyższym podpisano aneks wydłużający termin opracowania dokumentacji

do 2 kwietnia.
Wartość umowy: 14 350,00 zł brutto.
Wartość nadzoru autorskiego 350,00 zł
Termin realizacji umowy: 2 kwietnia.

9. MODERNIZACJA ULICY NOWEJ

Trwają prace projektowe. Z uwagi na niekorzystne warunki atmosferyczne, które spowodowały opóźnienia w pracach geodezyjnych a także z powodu konieczności uzyskania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, podpisano aneks wydłużający termin opracowania dokumentacji do 12 czerwca.
Wartość umowy: 18 350,00 zł brutto.
Wartość nadzoru autorskiego 350,00 zł
Termin realizacji umowy: 12 czerwca.

10. MODERNIZACJA ULICY ŚW. JACKA

1) W dniu 4 lutego nastąpiło otwarcie ofert w przetargu nieograniczonym na roboty budowlane. W wyznaczonym terminie wpłynęło 6 ofert cenowych od 668 739,10 zł do 816 995,02 zł. Trwają prace komisji przetargowej.
2) W związku z ogłoszonym zapytaniem ofertowym na pełnienie funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego do dnia 5 lutego wpłynęły 2 oferty cenowe od 9 840,00 zł do 10 000,00 zł. Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma Nadzory i Obsługa Inwestycji Budowlanych Piotr Nowak z Wodzisławia Śl. za cenę 9 840,00 zł. Z firmą w dniu 14lutego zawarto umowę.

11. OŚWIETLENIE DROGI BOCZNEJ UL. MARCINA STRZODY

W terminie do 27 lutego uzupełniono dokumentację zgodnie z otrzymanym postanowieniem.

12. ODWODNIENIE PRZY ULICY PIETRZKOWICKIEJ

Przygotowano porozumienie w sprawie wspólnego przeprowadzenia postępowania przetargowego na roboty budowlane dla odcinka sieci kanalizacji sanitarnej i przebudowy kanalizacji deszczowej wraz z przebudową nawierzchni na odcinku 131 mb, które przekazano do PWIK Wodzisław Śl.
Wystąpiono o prolongatę uzgodnień branżowych do Tauron Dystrybucja Gliwice oraz Orange Polska Katowice.

13. PIŁKOCHWYTY – BOISKO OSIEDLE NA WZGÓRZU

W dniu 11 lutego podpisano umowę z firmą BI-EM Sp. z o.o. ze Szczejkowic na wykonanie piłkochwytów na kwotę 29 999,70 zł. Podpisano umowę na pełnienie nadzoru inwestorskiego nad realizacją ww. zadania z Grzegorzem Mrozkiem prowadzącym działalność gospodarczą pn. „MROZEK GRZEGORZ DORADZTWO BUDOWLANE USŁUGI G. MROZEK" z siedzibą w Gaszowicach. W dniu 11 lutego przekazano teren budowy.
Wartość umowy: 29 999,70zł brutto.
Wartość nadzoru inwestorskiego 1 000,00 zł
Termin realizacji umowy: 30 kwietnia.

14. UTWORZENIE DROGI WEWNĘTRZNEJ KAZIMIERZA PRZERWY - TETMAJERA - SKALNA

W dniu 17 lutego podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej z firmą „Połomska Edyta Studio Połomscy" z Rydułtów.
Wartość umowy: 12 615,00 zł
Termin wykonania: 30 sierpień.

15. BUDOWA DROGI JESIONOWEJ - ETAP II

W dniu 7 lutego rozesłano zapytanie ofertowe na opracowanie projektu budowlano – wykonawczego przebudowy drogi gminnej. Zapytanie ofertowe wysłano do trzech wykonawców. Termin składania ofert upłynął 22 lutego. W wyznaczonym terminie wpłynęła jedna oferta na kwotę 4 900,00 zł złożona przez firmę ML Design Piotr Lilla z siedzibą w Kończycach Małych. W najbliższym czasie zostanie podpisana stosowana umowa.
Wartość umowy: 4 900,00 zł

Krzysztof Jędrośka
Sekretarz Miasta Rydułtowy
tel. 503193470

FRASZOŁKA

Łod roboty pokrziwiony,
Poszoł starzik na pyndzyjo.
Dyć hnet Umar umynczony,
Marudzyniym do znudzynio.
Bo z chłopami som utropy,
Jak nie styko im roboty.

„Śląsk takie miejsce na ziemi" M. Szołtysek

Kalendarium
Marzec

8 III - Międzynarodowy Dzień Kobiet,

18 III 1596r. - król Zygmunt III Waza przeniósł stolicę z Krakowa do Warszawy,

20 III 1921r. - odbył się plebiscyt na Górnym Śląsku,

7 III 1992r. - Rada Miasta Rydułtowy wybrała burmistrza; został nim Zbigniew Seemann, zaś zastępcą Leon Tatura,

w marcu 1996r. otwarto nowy Urząd Pocztowy na ulicy Plebiscytowej,

13 III 1998r. - Rydułtowianka Krystyna Garbas po raz pierwszy reprezentowała miasto w Katowicach na imieninach Krystyn,

w marcu 1999r. ukazał się pierwszy numer miesięcznika "Na Ratuszu",

28 III 1999r. - ks. arcybiskup Damian Zimoń erygował samodzielną parafię na Kalwarii Pszowskiej,

23 III 2002r. - miał miejsce tragiczny wybuch metanu na naszej kopalni; zginęło 3 górników, 7 było rannych,

4 III 1880 r. - w Drozdowie koło Łomży urodził się ks. Kazimierz Lutosławski, autor projektu Krzyża Harcerskiego oraz wielu książek o harcerstwie,

5 III - Dzień Teściowej,

21 III 1685r. - urodził się niemiecki kompozytor Jan Sebastian Bach,

6 III 1475r. - urodził się włoski artysta Michał Anioł,

2 III 1918r. - urodził się Józef Burzywoda, phm oraz porucznik Wojska Polskiego, zginął w bitwie pod Monte Casino,

6 III 1999r. - zmarła druhna Jadwiga Jeż - Kupkowa,

2 III 1982r. - zmarł hm. Konrad Rezner, komendant Środowiska Rydułtowy.

zebrał: Stanisław Brzeczek

FRASZOŁKA

W post i popielcowo szczoda,
Tustego nom czwortku szkoda!
Bo choć cholestyrol szkodzi,
To tuste nom chyntnie wchodzi
Gymbom w brzuch! Aże spuch!
Przeca to szkodzi, niy rozumiycie?
No ja! Wy rozum mocie na diecie!

„Śląsk takie miejsce na ziemi” M. Szołtysek

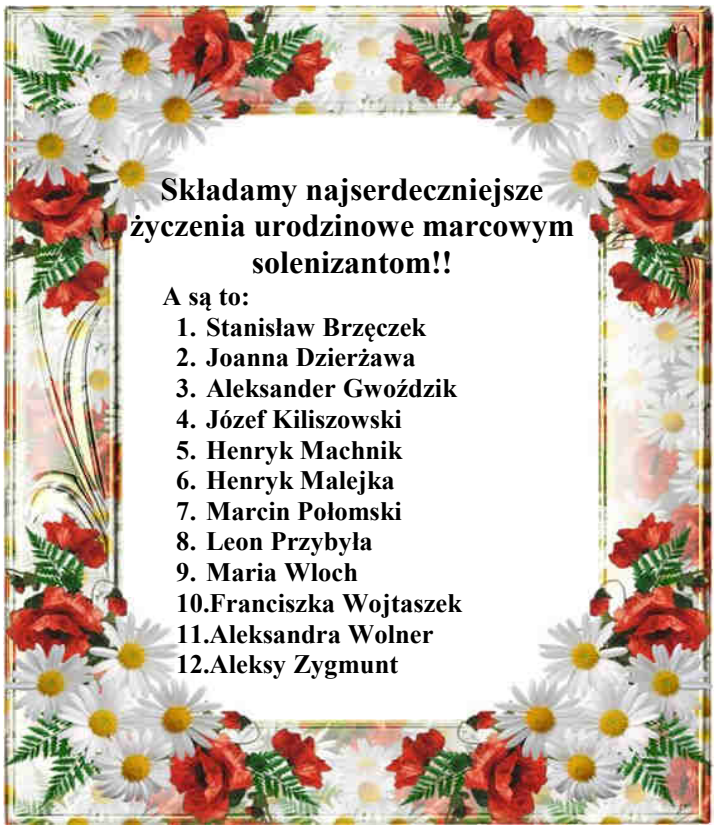

Przednówek

Przednówek (przed nowymi zbiorami) – dziś już historyczne, nieprecyzyjne określenie czasu liczonego na wsi pomiędzy okresem kończenia się zapasów żywności z poprzedniego roku w gospodarstwach, zwykle pod koniec zimy, a okresem zazielenienia się łąk (w stopniu umożliwiającym rezygnację z karmienia bydła paszą zimową) i pierwszych plonów w nowym roku. W czasie przednówka większość chłopów zmuszona była do spożywania jednego posiłku dziennie, uzupełnianego lebiodą, perzem, pokrzywami i korą.

Dolegliwość przednówka i czas jego trwania były uzależnione od majętności gospodarzy, ale także od wielkości zbiorów w poprzednim roku. U gospodarzy bogatych było to określenie mało znaczące, wyznaczające tradycyjnie porę roku w okolicy przedwiośnia i wiosny, które w praktyce oznaczało okres spożywania typowych dla przednówka potraw – bazujących na produktach żywnościowych z ubiegłego roku, np. ziemniakach.

Dla gospodarzy biednych był to okres wymuszonego głodu, podczas którego spożywano wszystko, co było do zjedzenia, łącznie z żywnością nadpsutą, czy też takimi roślinami, których w normalnej diecie nie stosowano (np. różnego rodzaju chwasty – komosa biała). W 1847 roku w dzienniku urzędowym zamieszczono nawet przepis na wypiek chleba z perzu. Biedniejsi gospodarze byli ponadto zmuszeni do zaciągania pożyczek u bogatszych gospodarzy w gotówce lub w paszy, często na lichwiarskich zasadach, lub do prawie darmowej pracy (często tylko za jeden posiłek dziennie).

Wikipedia

Zdrowa dieta na przednówku

Podpowiadamy, jak z pomocą tradycyjnych polskich warzyw dostępnych w okresie zimowo-wiosennym wzmocnić organizm i dostarczyć mu niezbędnych witamin i energii, jeszcze zanim wiosna na dobre się rozgości, a przy okazji zrzucić również zbędne kilogramy.

W okresie przednówka, kiedy zima powoli przemija, ale wiosny jeszcze nie odczuwamy, naszemu organizmowi zaczyna brakować świeżych warzyw i pozyskiwanych z nich witamin oraz składników mineralnych. Czujemy się zmęczeni, osłabieni, a nasz układ odpornościowy coraz gorzej radzi sobie z odpieraniem ataków wirusów i bakterii. Ponadto chcielibyśmy zrzucić zmagazynowaną zimą tkankę tłuszczową.
– *Przednówek to trudny okres dla osób dbających o zdrową i zbilansowaną dietę – komentuje Agnieszka Horbaczewska, przedstawiciel producenta suplementów Fit & Slim. – Warto sprawdzić jakich warzyw szukać w sklepach, aby odpowiednio zadbać o dostarczenie właściwych składników i witamin niezbędnych dla naszego organizmu. W Polsce takich warzyw nie brakuje, gdy jednak nie mamy czasu na podróże po sklepach, można wtedy sięgnąć po suplementy oparte naturalnych składnikach, które będą stanowiły uzupełnienie dla diety – dodaje.*

Kapusta

Do jednych z najzdrowszych warzyw w rodzimym ogródku należy **kapusta, zarówno świeża, jak i ta kiszona.** Jest bogatym źródłem wapnia, magnezu i potasu. Ponadto zapobiega anemii, podnosi odporność organizmu, a dzięki zawartości siarki poprawia kondycję włosów i paznokci. Dodatkowo można ją długo przechowywać. Do rodziny kapustowatych należy także, popularny ostatnio, **jarmuż** posiadający właściwości przeciwzapalne, zawierający żelazo oraz witaminy K i C.
Kapusta kiszona to z kolei naturalny antybiotyk regulujący pracę układu trawiennego. W procesie trawienia powstaje bowiem kwas mlekowy, który tworzy dobre warunki do rozwoju bakteriom jelitowym.

WSZYSTKO O ZDROWIU

Innym produktem tego procesu jest kwas askorbinowy, dzięki któremu kiszona kapusta zawiera jeszcze więcej witaminy C niż surowa.

Rzepa

Warzywem do niedawna niedocenianym przez nas (podobnie jak jarmuż), jest **rzepa.** W jej bulwach znajdziemy wszystkie niezbędne dla zdrowia witaminy i minerały: potas, wapń, fosfor, magnez, witaminy z grupy B i prowitaminę A. Szczególnie zaleca się ją osobom na diecie, ponieważ jest niskokaloryczna i zawiera dużo błonnika. Ponadto regularne spożywanie rzepy zmniejsza ryzyko wystąpienia chorób spowodowanych stanami zapalnymi w organizmie, m.in. zawałów, czy zapalenia stawów.

Rośliny strączkowe

Bogatym źródłem białka i skrobi są **rośliny strączkowe**: fasola, groch, soczewica. Dzięki wysokiej zawartości kwasu foliowego wspomagają produkcję czerwonych krwinek, dlatego często wybierane są przez osoby, które z różnych względów zdecydowały się wyeliminować ze swojej diety mięso.
Błonnik pokarmowy zawarty w tych roślinach pomaga również organizmowi radzić sobie z potrawami z coraz bardziej skażonego cywilizacyjnie środowiska. Izoflawonoidy, genisteina i daidzeina oraz saponiny to elementy, które znajdziemy np. w soi, a które pomagają hamować rozwój komórek nowotworowych.

Buraki

Kolejnym warzywem tak charakterystycznym dla polskiej kuchni jest **burak.** Zawiera antycyjany, które wzmacniają odporność organizmu na infekcje i zapobiegają nowotworom. Ponadto wspierają układ krwionośny dzięki przeciwutleniaczom, które zwiększają przyswajanie tlenu przez komórki. Buraki pomagają także unormować poziom cholesterolu.

W trosce o ogólną kondycję organizmu warto zbilansowaną dietę uzupełnić także o ćwiczenia. Regularna aktywność fizyczna pomoże wzmocnić odporność organizmu i przygotować się do wiosny oraz lata – komentuje Agnieszka Horbaczewska. – Jeżeli nie mamy czasu, aby zadbać o wszystkie składniki mineralne i witaminy w naszej diecie, lub gdy chcemy, aby efekty wysiłku pojawiły się szybciej, warto wtedy sięgnąć po naturalne suplementy

https://www.kreatywna.pl/styl-zycia/smaki/zdrowa-dieta-na-przednowku/

EXPRESOWO Z ŻYCIA MIASTA

9 lutego w Szkole Podstawowej nr 1 odbył się Turniej o Puchar Burmistrza Miasta Rydułtowy rocznika 2011. Do udziału w turnieju zostało zaproszonych 6 drużyn: Naprzód Rydułtowy, Dąb Gaszowice, MKS Żory, MKP Odra Centrum Wodzisław Śląski, Czarni Gorzyce oraz LKS Tworków. Po 15 rozegranych meczach zwycięzcą turnieju została drużyna LKS Tworków, drugie miejsce zajęła MKP Odra Centrum Wodzisław Śląski, a trzecie przypadło gospodarzom. Kolejne miejsca zajęli Dąb Gaszowice, MKS Żory oraz Czarni Gorzyce.

Zły stan powietrza w powiecie Wodzisławskim (w tym w MIEŚCIE RYDUŁTOWY) RYZYKO PRZEKROCZENIA WARTOŚCI DOBOWEJ 150 µg/m3 dla pyłu zawieszonego pm10 w powietrzu data wystąpienia: 5 - 6.02.2019 r.

Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział w Gliwicach nawiązało stałą współpracę z rydułtowską placówką publiczną – tj. Biblioteką Publiczną w Rydułtowach i po raz drugi wspólnie organizuje akcję bezpłatnych badań mammograficznych dla mieszkanek Rydułtów w wieku 50-69 lat (tzn. urodzonych w latach 1950-1969), przy Bibliotece Publicznej przy ul. Mickiewicza 33 w dniach 13, 14 i 15 marca 2019 r.

Kopalnia Rydułtowy wstrzymała sprzedaż gotówkową węgla. To zirytowało klientów indywidualnych, którzy chcą kupić opał. Odjeżdżają spod bramy z kwitkiem. Ma to związek ze wstrząsem, do którego doszło pod koniec stycznia.

Z powodu nasilającego się wzrostu zachorowań na infekcje wirusowe dyrekcja szpitala w Wodzisławiu i Rydułtowach wprowadziła ograniczenie odwiedzin chorych, które obowiązuje na wszystkich oddziałach. Ograniczenie w odwiedzinach chorych obowiązuje od 11 lutego. - U osoby chorej może jednocześnie przebywać jeden odwiedzający, z zastrzeżeniem, że dzieci poniżej 12 roku życia mogą odwiedzać pacjentów w towarzystwie osoby dorosłej tylko w uzasadnionych przypadkach i za zgodą ordynatora, lekarza kierującego oddziałem lub lekarza pełniącego dyżur medyczny - czytamy w komunikacie wydanym przez dyrekcję szpitala.

W dniu 08.02.2019 r. Towarzystwo Miłośników Rydułtów złożyło do Burmistrza Miasta Rydułtowy uproszczoną ofertę na realizację zadania publicznego pod nazwą „Mężczyźni kobietom-kobiety i mężczyźni miastu" w okresie od 05.03.2019 r. do 04.06.2019 r. Oferta spełnia warunki określone w art. 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.). Uznając celowość realizacji tego zadania zamieszcza się ofertę na okres 7 dni w: Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie organu jednostki samorządu terytorialnego w miejscu przeznaczonym na zamieszczenie ogłoszeń, na stronie internetowej organu jednostki samorządu terytorialnego według art. 19 a ust. 3 ww. ustawy. Zgodnie z art 19 a ust. 4 tejże ustawy „każdy, w terminie 7 dni od dnia zamieszczenia oferty w sposób, o którym mowa w ust. 3, może zgłosić uwagi dotyczące oferty". Uwagi do oferty należy złożyć w Kancelarii Urzędu Miasta Rydułtowy (ul. Ofiar Terroru 36, Rydułtowy 44-280 lub e-mail: um@rydultowy.pl).

W Rybnickim Schronisku dla bezdomnych zwierząt znajdują się psy oraz koty znalezione m.in. na terenie naszego miasta. Mimo tak smutnego losu, wciąż z nadzieją czekają na adopcję przez pełnego dobrego serca i miłości człowieka.

Zamiast kupować - adoptuj!

16 lutego około godziny 9.50 na ulicy Ofiar Terroru w Rydułtowach doszło do wypadku drogowego z udziałem rowerzysty. Jak ustalono, 59-letni kierowca samochodu renault nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu 78-letniemu rowerzyście. Starszy mężczyzna doznał obrażeń ciała. Ze złamaną nogą trafił do szpitala. Uczestnicy wypadku byli trzeźwi. Sprawą zajmie się sąd.

W niedzielę 17.02.2019r pijana 40-latka za kierownicą fiata punto spowodowała w Rydułtowach kolizję i uciekła. Udało się ją odnaleźć, ale wtedy zaczęła stawiać opór. Policjanci musieli użyć chwytów obezwładniających i ręcznego miotacza gazu. Dopiero po założeniu kajdanek kobieta się uspokoiła.

Hania Lasota i Tomek Kolbusz z Rydułtów w muzycznym show TVP2. Było tak blisko finału!
Tomek i Hania z Rydułtów, którzy dostali się do telewizyjnego talent-show TVP2 "The Voice Kids", byli o krok od finału. Trener ich drużyny Dawid Kwiatkowski zadecydował, że wygrali bitwę. Jednak po solowych występach musiał dokonać kolejnego trudnego wyboru i tym razem postawił na innych uczestników.

Młody mężczyzna za kierownicą mercedesa wpadł w poślizg i uderzył w ogrodzenie posesji oraz znak drogowy. Jak się okazało, jechał bez uprawnień. Do zdarzenia doszło w poniedziałek (19 lutego) około godz. 17.00 na ulicy Strzody w Rydułtowach. Za kierownicą mercedesa siedział 19-latek. Nie dostosował prędkości do warunków panujących na drodze i wpadł w poślizg. Jazdę skończył na ogrodzeniu jednej z posesji, uszkodził też znak drogowy. Został ukarany mandatem.

Zamiast Lady Gagi i Bradleya Coopera są **Hanna Lasota** i **Tomasz Kolbusz** - utalentowani mieszkańcy Rydułtów. Zaśpiewali piosenkę "Shallow". Powstał też teledysk. Przypomnijmy, że oboje wystąpili w programie TVP2 "The Voice Kids".
"Shallow" Lady Gagi i Bradleya Coopera, czyli piosenka z filmu "Narodziny gwiazdy", podbiła serca słuchaczy na całym świecie. Hanna Lasota i Tomasz Kolbusz z Rydułtów postanowili stworzyć swoją wersję przeboju. Efekt można zobaczyć pod poniższym linkiem!
https://www.nowiny.pl/rydultowy/148148-hit-hania-i-tomek-z-rydultow-spiewaja-quotshallow-quot-podoba-wam-sie.html

Burmistrz Duży, burmistrz Mały. Zmiana na stanowisku burmistrza Rydutów. 20.02.2019r nastąpiła zmiana władzy w fotelu burmistrza. W wyniku zwycięstwa w licytacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy na jeden dzień stanowisko w mieście przejął pan Mateusz Pluta.

Do mieszkańców Rydułtów trafią specjalne ankiety. Sprawdzą, czy mieszkańcy są zainteresowani gazem. Będzie można wyrazić swoje zainteresowanie podłączeniem domostwa do sieci gazowej lub ciepłowniczej. W styczniu w Rydułtowach odbyły się spotkania dotyczące możliwości podłączenia się do sieci gazowej. Omawiano stan zaawansowania planowanych podłączeń budynków, których właściciele złożyli już wnioski i podpisali umowy przyłączeniowe z Polską Spółką Gazownictwa. Ale na tym nie koniec. W toku dyskusji zrodził się pomysł zdiagnozowania jakie jest - w skali miasta - zainteresowanie podłączeniem domostw do sieci gazowej. Rydułtowski urząd miasta - wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców - postanowił pełnić w tej sytuacji rolę pośrednika. Powstała specjalna ankieta, którą mieszkańcy otrzymają razem z decyzją podatkową. Wyniki ankiety miasto przekaże Polskiej Spółce Gazownictwa oraz Ciepłowni Rydułtowy. Na ich podstawie przedsiębiorstwa będą mogły zdiagnozować, gdzie warto rozwijać sieć - gazową lub ciepłowniczą.

Winda w szpitalu w Rydułtowach psuje się. Na problem zwróciła uwagę rydułtowska radna **Małgorzata Brzonkalik-Skowronek**. - Winda psuje się notorycznie - mówiła na styczniowej

sesji rady miasta w Rydułtowach. Radna przypomniała, że to właśnie w budynku głównym szpitala w Rydułtowach na pierwszym piętrze zlokalizowana jest interna z pododdziałem geriatrycznym, czyli dedykowanym pacjentom ze schorzeniami wieku podeszłego, nierzadko mającymi problem z poruszaniem się. - Skoro szpital w Rydułtowach ma służyć pacjentom ze schorzeniami wieku podeszłego, to winda powinna działać sprawnie - stwierdziła radna.

Policja odnalazła zaginionego mieszkańca Rydułtów. Odnalazł się 65-letni mieszkaniec Rydułtów, który był poszukiwany przez rydułtowskich policjantów. Mężczyzna został odnaleziony w piątek 22.02.2019r, późnym wieczorem.

Strażnik z Rydułtów zginął podczas wspinaczki w górach. Tragedia pod Matterhornem w Alpach Pennińskich. Służby odnalazły ciała dwóch zaginionych alpinistów, jednym z nich ma być strażnik z powiatu wodzisławskiego. Kondolencje na swojej stronie internetowej zamieścił już rydułtowski urząd. - Z ogromnym smutkiem i niedowierzaniem przyjęliśmy wiadomość o śmierci **Piotra Witkowskiego,** naszego kolegi, długoletniego funkcjonariusza straży miejskiej, który z oddaniem pracował w służbie mieszkańcom miasta - czytamy na stronie urzędu.

W dniu 18.02.2019 r. Towarzystwo **Miłośników** Rydułtów złożyło do Burmistrza Miasta Rydułtowy uproszczoną ofertę na realizację zadania publicznego pod nazwą **„Festyny integracyjne na os. Karola i os. Orłowiec”** w okresie od 6.06.2019 r. do 31.08.2019 r.

Trwa nabór do projektu **"Pokonajmy samotność - Cieszmy się życiem!",** który uzyskał dofinansowanie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

10 zł na miesiąc... stypendium naukowego. Zdolny uczeń dowiaduje się, że dostanie stypendium od władz miasta za dobre wyniki w nauce. Jest z siebie dumny. Ale mina mu rzednie, gdy okazuje się, że to... 10 zł za miesiąc. To nie żart. Tak to wygląda w Rydułtowach. Włodarze wyjaśniają, że muszą sprawę... przeanalizować.

Emilia Krakowska - niezapomniana Jagna z „Chłopów” i Malina z „Brzeziny”, aktorka teatralna, filmowa i serialowa, która sama siebie nazywa „aktorzycą”, spotkała się 26 lutego z mieszkańcami Rydułtów i okolic w Bibliotece Publicznej Miasta Rydułtowy im. H. M. Góreckiego.

UMOWA NA MACHNIKOWIEC PODPISANA. 27 lutego 2019 r. została podpisana umowa na roboty budowlane dla jednego z zadań w ramach projektu: „Rewitalizacja Osiedla Karola wraz z utworzeniem miejsca usług społecznych przy zbiorniku wodnym Machnikowiec w Rydułtowach”. Wykonawcą jest firma: Bruki Trwiński sp. z o.o. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Masz dużo wolnego czasu, jesteś na emeryturze? Doskwiera Ci samotność, szukasz przyjaciół? Chcesz rozwijać swoje pasje i marzenia? Zapraszamy wszystkie chętne osoby na **Dzień Otwarty na Obywatelską 50/2 w Rydułtowach do siedziby Klubu Seniora „Sami Swoi”** na spotkanie z przedstawicielami klubu. Dowiesz się jak ciekawie i pożytecznie możesz spędzić swój wolny czas. Poznasz miejsce i poczujesz atmosferę jaka panuje w klubie. A może znasz kogoś kto czuje się bardzo samotny? Przekaż mu tę wiadomość.. Zrób pierwszy krok, to nic nie kosztuje i do niczego nie zobowiązuje**. Piątek, 15 marca 2019 o 17:00 – 19:00** Organizatorem jest Moje Miasto. Wejście bezpłatne.

Jest śledztwo w sprawie wypadku w KWK Rydułtowy. Prokuratura Rejonowa w Wodzisławiu Śląskim wszczęła śledztwo w sprawie nieumyślnego sprowadzenia zdarzenia zagrażającego życiu i zdrowiu wielu osób oraz mieniu w wielkich rozmiarach mającego postać wysokoenergetycznego wstrząsu górotworu i obsunięcia się ziemi oraz skał. Do wypadku doszło w dniu 22 stycznia na terenie KWK Rydułtowy. – W następstwie tego zdarzenia śmierć poniósł górnik zatrudniony pod ziemią Marian R., a kolejnych osiem osób zatrudnionych w rejonie wstrząsu odniosło obrażenia ciała w postaci stłuczeń tułowia i kończyn

W związku z pojawiającymi się w mediach społecznościowych wpisami użytkowników, dotyczącymi rzekomo planowanej likwidacji Szpitala w Rydułtowach i konieczności jego ratowania, zostało zamieszczone oświadczenie Dyrekcji Szpitala na ten temat i dołączone jako dodatek do „KLUKI”.

W dniu 28.02.2019r. Odbyła się V Sesja Rady Miasta. Przebieg sesji Rady Miasta można śledzić na kanale Miasta Rydułtowy na portalu You Tube. Odnośniki znajduję się na stronie internetowej Urzędu Miasta w zakładce Rada Miasta – Sesja Rady Miasta online lub w Biuletynie Urzędu Miasta Rydułtowy w zakładce Sesja Rady Miasta online.

Rydułtowianin Robert Grzybek odznaczony przez prezydenta Andrzeja Dudę. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda w związku z Narodowym Dniem Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” nadał odznaczenia państwowe uczestnikom tamtych wydarzeń oraz osobom pielęgnującym pamięć i upowszechniającym wiedzę o dziejach Żołnierzy Niezłomnych. Wśród odznaczonych jest rydułtowianin Robert Grzybek. Robert Grzybek był żołnierzem Armii Krajowej, po wojnie członkiem antykomunistycznej organizacji niepodległościowej o nazwie „555 Okręg Armii Krajowej”

Wiktoria z rydułtowskiej szkoły ma szansę zostać miss. Wiktoria Marek dostała się do finału czeskiego konkursu **Miss Reneta**. Uczennica Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Rydułtowach jest jedyną Polką ubiegającą się o tytuł najpiękniejszej.

Policjanci z wodzisławskiego zespołu ds. poszukiwań i identyfikacji osób zatrzymali 35-latka z Rydułtów, który ukrywał się przed organami ścigania. Kryminalni pojechali za poszukiwanym do województwa dolnośląskiego i tam w powiecie zgorzeleckim zaskoczyli go niespodziewaną wizytą. Mężczyzna trafił już za kraty, gdzie odsiedzi wymierzone mu kary więzienia.

Z uznaniem patrzymy na stałe zmiany w wyglądzie miasta. Na ulicy Ofiar Terroru wymieniono większość słupów oświetleniowych i zlikwidowano wiszące druty. Teraz został jeszcze do zrobienia odcinek od parku do rynku

Policjanci z rydułtowskiego komisariatu zatrzymali trzech sprawców napadu na 34-latka. Napastnicy zaatakowali mężczyznę na stacji paliw. Pobili go, a później ukradli mu pieniądze.

Działki niezgody między Pszowem i Rydułtowami. Protesty Rydułtów w sprawie niektórych zapisów pszowskiego projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dały odwrotny skutek do zamierzonego. W efekcie na działkach graniczących z Rydułtowami może powstać nie tylko złomowisko, ale również składowisko paliw i innych materiałów. Co na to rydułtowscy włodarze? Na razie nie chcą sprawy komentować. Żeby móc się do niej odnieść, muszą najpierw dokładnie zapoznać się z ustaleniami władz Pszowa. Od 5 marca do 2 kwietnia w pszowskim urzędzie będzie wyłożony do publicznego wglądu projekt planu. Ewentualne uwagi do projektu można składać do burmistrza Pszowa drogą pisemną (na adres magistratu) lub drogą mailową (na adres e-mail: kancelaria@pszow.pl). Na uwagi urzędnicy czekają do 23 kwietnia. Dyskusja nad projektem odbędzie się 20 marca. Rozpocznie się o 16.00 w sali konferencyjnej magistratu.

Na podstawie wiadomości z innych mediów zebrała J. Oleś
https://www.nowiny.pl/Rydultowy https://www.rydultowy.pl
https://www.facebook.com

Rozbiórka dworca coraz bliżej

Zniszczony budynek dworca kolejowego w Rydułtowach ma zostać wyburzony. O planach rozbiórki obiektu informowaliśmy w sierpniu.

Pisaliśmy wtedy, że powstała ekspertyza stanu technicznego budynku. Okazała się miażdżąca. Obiekt znajduje się w tak fatalnym stanie, że remont się nie opłaca. Dlatego władze Rydułtów podjęły decyzję, że lepiej wyburzyć istniejący dworzec i w tym samym miejscu wybudować nowy - parterowy budynek, który będzie pełnił m.in. funkcję dworca wraz z poczekalnią.

Temat wzbudził duże emocje wśród internautów na naszym portalu. Internauci pozostawili pod artykułem 385 komentarzy. Sprawa rozbiórki powraca też na sesjach rady miasta w Rydułtowach. Na jednej z sesji radna Wiesława Ciurko dopytywała, czy decyzja o rozbiórce jest ostateczna i jakie mają być jej koszty? Z kolei na ostatniej sesji rajca Wojciech Koźlik chciał wiedzieć, kiedy miasto otrzyma pozwolenie na rozbiórkę i jaki ma być harmonogram prac.

Okazuje się, że 27 września do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim wpłynął wniosek o pozwolenie na rozbiórkę dworca. Do tej pory trwa procedura administracyjna. Najpierw należało zaczekać na zgodę ze strony PKP na rozbiórkę dworca. Bo chociaż obiekt nie należy już do PKP, to koleje są jego użytkownikiem, więc zgodnie z przepisami taką zgodę powinny wydać. Ten dokument już wpłynął. - Wiemy, że wszystkie inne potrzebne dokumenty też już spłynęły. Starostwo kontynuuje proces administracyjny - mówił burmistrz Marcin Połomski na ostatniej sesji.

Wcześniej burmistrz Połomski przekazywał, że ze strony miasta decyzja o rozbiórce jest ostateczna. Jej koszty poznamy dopiero, kiedy będzie gotowa dokumentacja kosztorysowa.

(mak)

https://www.nowiny.pl/146805-rozbiorka-dworca-coraz-blizej.html

Ogólnopolski Konkurs Recytatorski.

27 marca 2019 r. Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim organizuje **powiatowe eliminacje 64. Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego.**

W Konkursie mogą wziąć udział osoby uczęszczające do szkół ponadgimnazjalnych oraz osoby dorosłe.Eliminacje odbywać się będą w czterech kategoriach: recytatorskiej, poezji śpiewanej, teatru jednego aktora i „wywiedzione ze słowa".

W związku z powyższym serdecznie zapraszamy uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz osoby dorosłe z terenu powiatu wodzisławskiego do udziału w eliminacjach powiatowych, które odbędą się 27 marca 2019r. od godz. 9:00 w **Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej** w Wodzisławiu Śląskim ul. Daszyńskiego 2.

Do przeprowadzenia eliminacji powiatowych wymagana jest minimalna liczba 15 uczestników. O podjęciu decyzji o przeprowadzeniu eliminacji uczestnicy zostaną powiadomieni telefonicznie.

Zgłoszenia można składać w nieprzekraczalnym terminie do 20 marca 2019 r. w kancelariach Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim przy ul. Pszowskiej 92a i ul. Bogumińskiej 2, bądź przesłać pocztą (o przyjęciu zgłoszenia decyduje data wpływu do Starostwa).

W przypadku zgłoszenia uczestnika po upływie terminu o przyjęciu na listę decyduje organizator.

Dodatkowe informacje można uzyskać w Wydziale Promocji Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim pod **nr tel. 32/ 412 09 49.**

Barbara Jasińska-Musik

Kierownik Referatu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Wydział Funduszy Zewnętrznych i Zamówień Publicznych, Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim tel. 32 41 20 943

Spotkanie czernickich seniorów.

W niedzielę 03 marca 2019r. nasz zespół „Klika Machnika” wystąpił dla czernickich emerytów z okazji Dnia Emeryta. Uroczyste spotkanie czernickich seniorów zorganizował UG Gaszowice za pośrednictwem pracowników Ośrodka Kultury „Zameczek”. Przy okazji „Klika Machnika” wręczyła wystawkę prezentującą Zameczek z roku 1998 przygotowaną przez p. Marka Czarneckiego z Rydułtów — obecnie uznanego architekta.

Mieszkańcy Oś. Orłowiec do TMRu

Do Zarządu TMRu wpłynął list od 25 mieszkańców ul. Ligonia z prośbą publikacji treści tego listu na łamach „KLUKI”. Bardzo prosimy wszystkie kompetentne Władze z Radą Nadzorczą SM Orłowiec na czele, o przeanalizowanie treści tego listu i zmianę decyzji w sprawie opłat, by ta sprawa nie stała się głośna na całą Polskę, jako nierówne traktowanie Mieszkańców gospodarujących na gruncie Skarbu Państwa. Oto treść listu sygnowany przez p. Piotra Rottera z podpisami 25 Mieszkańców ul. Ligonia:

„W imieniu mieszkańców ul. Ligonia w Rydułtowach zajmujących zasoby mieszkaniowe SM ROW w Wodzisławiu Śl. Zwracamy się z prośbą o podanie składników, które mają wpływ na tak drastyczną podwyżkę za wynajem miejsca i dzierżawę pod garaże. Wiadome jest, iż podatek odprowadzony do UM w Rydułtowach jest jednolity dla wszystkich użytkowników garaży przy ul. St. Ligonia. Mieszkańcy zajmujący zasoby SM Orłowiec zgodnie z aneksem mają płacić 29,60 zł co miesiąc a my 98,40 zł co miesiąc. W tej sytuacji mieszkańcy z zasobów SM ROW czują się pokrzywdzeni, uważają, iż są dyskryminowani a zastosowane prawo, które powinno cechować się równością i sprawiedliwością w tym przypadku zostało naruszone!”

K O M U N I K A T
Zarządu TMRu

Zarząd TMRu zwołuje w trybie pilnym
Walne Zebranie
Członków Towarzystwa Miłośników Rydułtów.
Zebranie odbędzie się **5 kwietnia od godz.17.00 w SP4** *(dawne Gimnazjum nr 1 przy ul. Strzelców Bytomskich)* .
Obecność Członków obowiązkowa!

Za Zarząd Prezes Zarządu
Henryk Machnik

W tym numerze ,pragnę zaprezentować kilka wierszy Wioletty Budyn. Mam nadzieję że spodobają się czytelnikom wiersze – przemyślenia , piórem duszy zapisane.

Serdecznie pozdrawiam Ewa Wierzbinska – Kloska

Cywilizacja

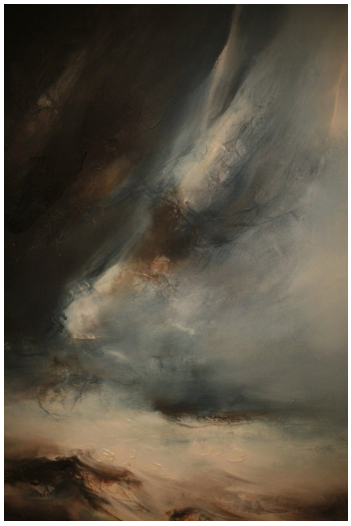

Co się ze światem dzisiaj dzieje?
Giną zielone łąki , czyste rzeki , knieje ;
Wszystko w około nas staje się szare .
Miasta z betonu powstają stale .
Smog niszczy nam powietrze ,
Człowiek się dusi gdzieś w wielkim metrze .
Deszcze spadają ze siarką
a ludzie dalej budują fabryki,
stawiają nowe kopalnie ,
Nie myśląc o tym , że mogą zginąć
marnie .

Wioletta Budyn

Wśród ludzi bywam

Gdybym była pięknym aniołem,
Uniosłabym się z Tobą ponad Ziemią.
Gwiazdy byłyby naszymi siostrami,
księżyc srebrnym bratem.
Tańczylibyśmy w obłokach
w miłosnym uniesieniu.
Zapewne byłoby tak ,
gdybym była aniołem,
ale cóż dusza czasem “krzywa”-
więc wśród ludzi bywam.

Wioletta Budyn

Spacer życia

Zabierz kochany mnie na spacer
tak lekki ,jak podmuch wiatru
podrywający pióro ptasie.

Pragnę raz jeszcze przejść ,
tę naszą drogę ,ale bez zmęczenia
i trosk które mi przyszło nieść
na barkach życia .

Idźmy w blasku słońca ,
ale nie w upale .
Idźmy tą drogą zieloną
wśród drzew i kwiatów
ścielących się jak dywan.

Chwyć mnie za rękę i
nie puszczaj wcale ,
bym nie upadła i
nie poczuła ciężaru istnienia.

Wioletta Budyn

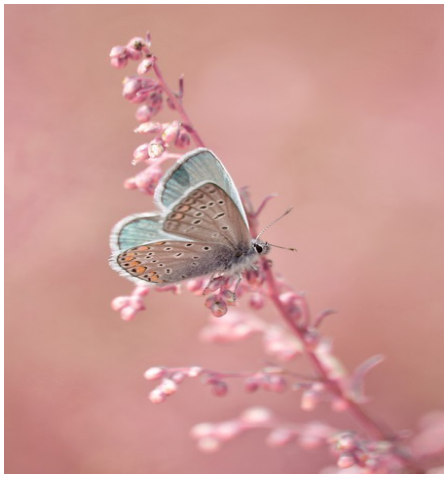

Pozy

Przybieramy różne pozy ,
aby w oczach innych wyglądać mądrzej
i piękniej .
Nie zawsze jest prawdziwe
i wierne nam samym.
Najczęściej prowadzi nas to
w nierzeczywisty świat iluzji .

Wioletta Budyn

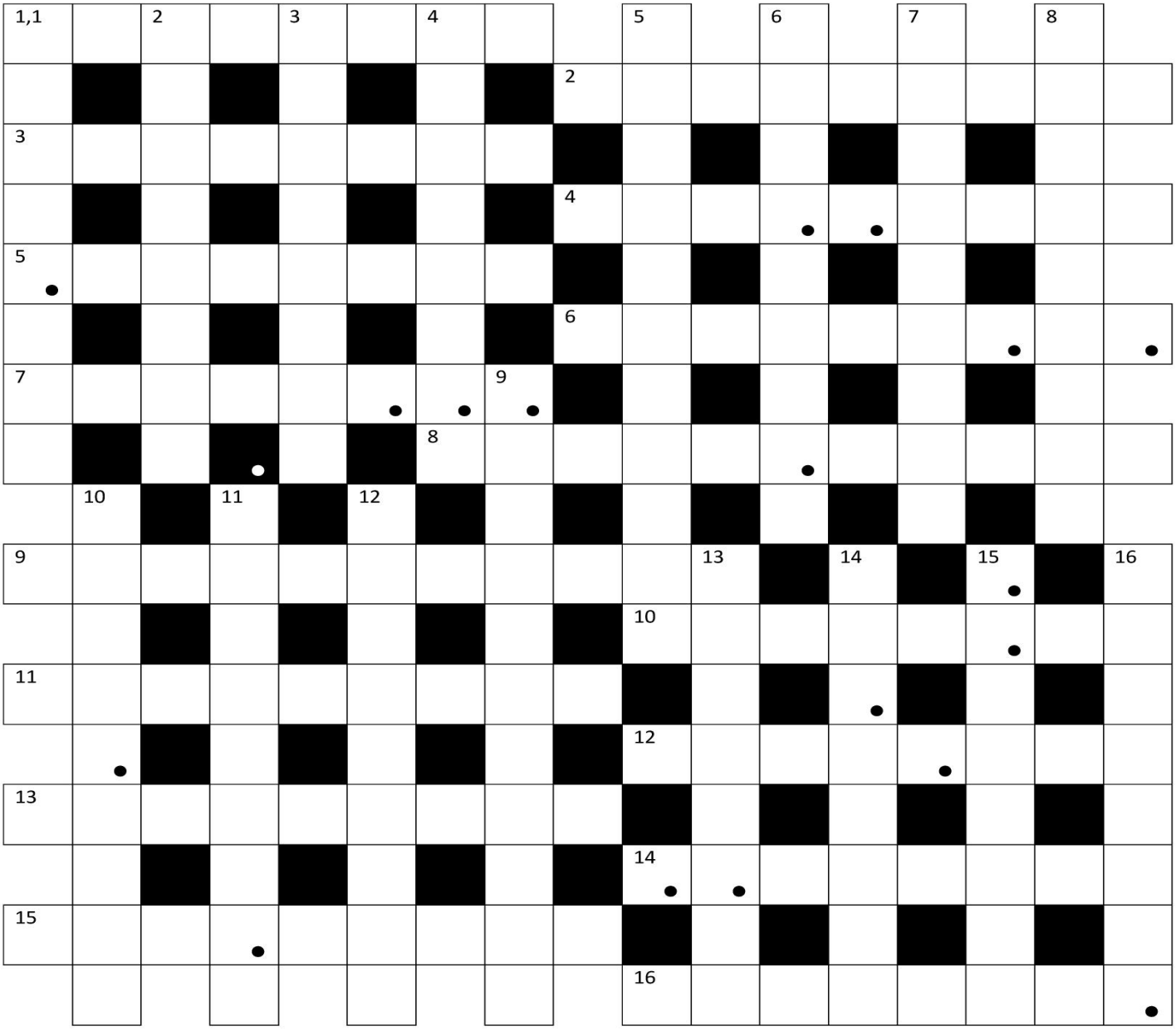

Litery w polach z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie: sentencję łacińską. Każdy odgadywany wyraz zawiera co najmniej jedną literę charakterystyczną dla języka polskiego.

Poziomo:

1. … wody do spożycia, potwierdzona badaniem próbki
2. „deszczowa" zupa
3. Regulowanie rachunku
4. Pomnik … Polski z Morzem w Kołobrzegu (do diagramu w mianowniku)
5. Konkuruje z wiecznym piórem.
6. Ostrzony temperówką (zdrobniale).
7. Wykonuje wykresy, rysunki techniczne
8. Włączenie latarki lub lampy.
9. Dawniej: podróżujący agent handlowy, akwizytor
10. Oczko w głowie mamusi.
11. Skala na mapie.
12. Zdrobniale o krowie, cielątku
13. Pociecha Kangurzycy („Kubuś Puchatek")
14. Ni pies, ni wydra
15. Cecha funkcji wyrażonej wzorem y=2x lub y=6x-4
16. Tytuł grzecznościowy używany między szlachtą

Pionowo:

1. Józef, strzelec sportowy, mistrz olimpijski z 1968 i 1972 roku
2. Ozdobna osłona nocnej lampki
3. Gaworzy w łóżeczku
4. Dogląda warchlaków, dokarmia lochy
5. Prom kosmiczny docierający na orbitę okołoziemską, np. Atlansis
6. Tony Rickardsson lub Tomasz Gollob
7. Ciemiężca, prześladowca, dręczyciel
8. Apetyt (jego chorobliwy brak to anoreksja)
9. Tajemniczość uśmiechu Mony Lisy
10. Mianowanie kogoś na stanowisko
11. O zaostrzonym rygorze – dla szczególnie niebezpiecznych przestępców
12. Dla chrześcijan: wyznawanie religii niechrześcijańskiej
13. Wirusowa choroba wieku dziecięcego objawiająca się m.in. plamistą wysypką; kur
14. Ciężarówka wynajmowana na czas przeprowadzki
15. Potocznie o książce niezbyt wysokich lotów
16. Sterylność narzędzi chirurgicznych

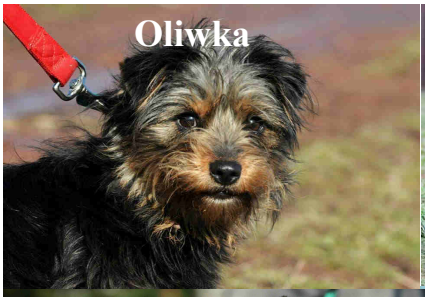

Psiaki i kociaki Szukają domu!!! Informacja pod telefonem: 605 109 891

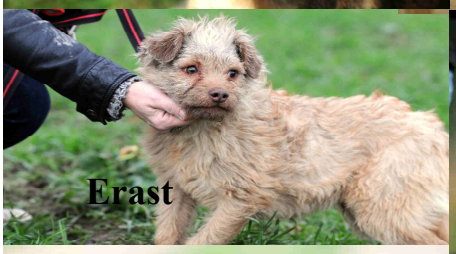

Do Mieszkańców Rydułtów i Gmin Sąsiednich

Towarzystwo Miłośników Rydułtów już od 25 lat prowadzi szereg skutecznych działań w dziedzinie kultury, zachowania tradycji, zwłaszcza śląskich, przedsięwzięcia na rzecz ekologii, pomoc szkołom i służbie zdrowia, działania pro obywatelskie. Do działań tych należy organizacja spotkań obywatelskich, a w szczególności pomoc prawną. Działania w tym zakresie szczególnie widoczne były w postaci pomocy emerytom górniczym. Na realizację tych działań potrzebne są dodatkowe środki finansowe, oprócz tych które ofiarowują nasi Członkowie.

Jesteśmy od 13 lat organizacją pożytku publicznego. Jeśli więc Czytelniku doceniasz nasze działania, to proszę ofiarować swój 1% podatku na cele statutowe Towarzystwa Miłośników Rydułtów KRS 0000002098. Pragniemy przypomnieć, że osoby które zadeklarują ofiarowanie 1% podatku mogą uzyskać nieodpłatne wypełnienie deklaracji PIT. Gwarantujemy również, że osoby, które zaznaczą na PIT że życzą sobie podać nazwisko darczyńcy, zostaną opublikowane w gazecie „Kluka", na naszym profilu na Facebooku i naszej stronie internetowej www.tmrrydultowy.pl.
Emeryci, którzy zadeklarują 1% podatku proszeni są o dostarczenie do siedziby TMR-u rozliczenia ZUS celem wypisania PIT.

Wszystkim darczyńcom serdecznie dziękujemy
Za Zarząd TMRu
H. Machnik

Dzień Otwarty w SP4

4 marca w mojej ulubionej szkole, czyli Szkole Podstawowej nr 4, odbył się Dzień Otwarty. Dzień, w którym zaprosiliśmy rodziców i wszystkie nasze przyszłe koleżanki i kolegów, by pokazać im, jak ciekawie, bezpiecznie i inspirująco może być w szkole. Normalne jest, że w rydułtowskiej czwórce angażujemy się na 200%, my uczniowie i nauczyciele. Dzień otwarty pokazał, że potrafimy razem pracować, bawić się i dzielić. Z naszymi gośćmi podzieliliśmy się tym co mamy dobrego - warsztaty, eksperymenty, wystawy i zwykłe ludzkie pogaduchy sprawiły, że wszyscy mieli szczere „banany" na twarzy. A na pamiątkę, a właściwie ku pamięci każdy gość otrzymał nasz autorski folder. Spójrzcie na niego raz jeszcze i pokażcie innym. Myślimy, że warto. Na zakończenie dziękuję w imieniu całej szkoły za tyle ciepłych słów i deklaracji. Liczymy, że będziemy w Waszych sercach i pamięci i spotkamy się we wrześniu.

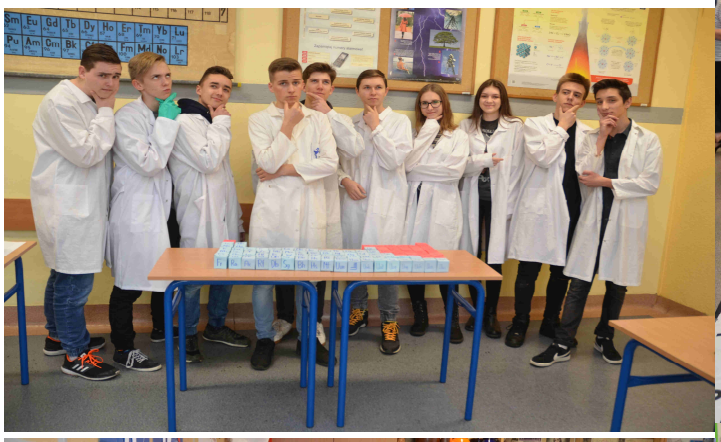

Bajkowa noc w Raszczycach

Ferie w sołectwie Raszczyce rozpoczęły się mocnym akcentem. 8 lutego sołtys wraz z członkami Rady sołeckiej i Zarządem OSP zorganizowali „Bajkową noc". Kilkadziesiąt dzieci z sołectwa Raszczyce oraz Żytna uczestniczyło w nocnej projekcji filmów, która odbyła się w budynku miejscowej straży pożarnej. Motywem przewodnim imprezy była turystyka górska, ukazanie piękna naszych gór, zachęcenie do aktywnego spędzania wolnego czasu. Nieodłącznym elementem tego typu aktywności jest zapewnienie bezpieczeństwa. Zmienne warunki i kapryśna aura wymagają dobrego przygotowania i przestrzegania zasad, które muszą być wpajane od najmłodszych lat. Dzieci uważnie słuchały zaproszonych gości. Instruktor wspinaczki wysokogórskiej – Dariusz Kaptur – przedstawił sprzęt do turystyki górskiej, zasady doboru ubrań i wyposażenia, natomiast zasady bezpieczeństwa oraz poprawnego zachowania Adam Mandera, z zawodu Komendant Straży Gminnej w Lyskach, z zamiłowania przewodnik górski. Impreza była bardzo udana, dzieci same określiły ją jako ciekawą, natomiast rodzice byli pozytywnie zaskoczeni wiedzą zdobytą przez swoje pociechy. Wójt Gminy Lyski, który objął imprezę honorowym patronatem, pragnie gorąco podziękować za podjęcie cennej inicjatywy i zachęca do podejmowania podobnych w przyszłości.

Opracowała:
Anna Macioszek

Artystyczne ferie zimowe

Ferie zimowe to czas odpoczynku od codziennych obowiązków szkolnych, pora relaksu i dobrej zabawy. Czas ten nie musi być jednak przeznaczony tylko na leniuchowanie, dlatego też 19 i 21 lutego br. w sali OSP Lyski zorganizowane zostały warsztaty z zakresu rysunku i malarstwa, w których udział wzięli uczestnicy konkursu plastycznego „Młodzież zapobiega pożarom".

Warsztaty prowadziła regionalistka, znawczyni śląskich obyczajów i malarka Pani Kazimiera Drewniok. Pierwszego dnia uczestnicy zgłębiali technikę rysunku, tworząc przepiękne prace jedynie za pomocą ołówka. W drugim dniu warsztatów dzieci tworzyły obrazy z masy solnej, które następnie malowały pastelami olejnymi. W trakcie zajęć dzieci rozwinęły swoją wyobraźnię, czego efektem są przepiękne prace. Mamy nadzieję, że zajęcia były dla dzieci inspiracją i początkiem ich artystycznej twórczości

Opracowała:

Anna Macioszek

Moje rozważania.

Natłok informacji i to wręcz przerażających zdumiewa i niepokoi. Po pierwsze katastrofy związane ze zmianami klimatu. Prawdziwy exodus ludności z rejonów Afryki, i Bliskiego Wschodu, konflikty polityczne, rasowe, religijne, groźba wojny między Indiami i Pakistanem, narastające nacjonalizmy itd.

A co w naszym kraju? Nagle okazuje się, że czołowi politycy PISu, którzy w UE widzieli tylko zło nagle gremialnie mówią o niej, że"jest okey", ale trzeba rozumieć tę zmianę, chcą być wybrani bo mają zleconą misję osłabić UE. Wyborcze chwyty czyli dalsze rozdawanie pieniędzy choćby tylko na ten rok, ma pozwolić na dalsze rządzenie Polską przez PIS i sondaże potwierdzają, że tak może się stać. Kolejny szok jest związany z pedofilią w Kościele i walką Papieża z tą chorobą, w czym wydaje się jest mocno osamotniony, o czym świadczą zdjęcia z konferencji w Watykanie. Niektórych niepokoi brexit, a na nasze Stowarzyszenia czyli organizacje społeczne spadł blady strach - bo finansowy. Otóż nasi ministrowie zarządzili, że dotąd wysyłane w wersji papierowej sprawozdania GUS, Sprawozdania merytoryczne i finansowe do KRS, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej należy teraz wysyłać przez internet czyli w wersji elektronicznej, do czego jest potrzebne uprawnienie czyli posiadanie elektronicznego podpisu przez wszystkich Członków Zarządu. W naszym przypadku mamy 11 Członków Zarządu co kosztuje 3300 zł a nadto potrzebna jest specjalistyczna znajomość obsługi komputera i skomplikowanych programów. Bez pomocy Władz samorządowych chyba nie jesteśmy w stanie temu sprostać. Czy ta ustawa ma spowodować, że mają zniknąć tysiące stowarzyszeń i pozostać tylko takie co mają wielkie środki bo mają wsparcie w mediach i władzy?

Kolejne obostrzenie dotyczy sprawowania przez Radnych funkcji w Zarządach, mimo iż za to nie pobierają wynagrodzenia. Powoduje to paraliż decyzyjny bo po wymuszonej rezygnacji brak osób, które są upoważnione do reprezentowania stowarzyszenia przed Władzami np podpisania umowy. Najbliższe miesiące pokażą czy będziemy zdolni podołać tym obostrzeniom. Styczeń i luty za nami. Jako TMR, ale przy pomocy Przyjaciół (Zespół Ciaproki, Przedszkole nr 4, Ciepłownia Rydułtowy)zorganizowaliśmy obchody 25-lecia Kluki, wydaliśmy kolejne numery Kluki, przygotowaliśmy 2 nowe propozycje programowe pozwalające wykorzystać nasz potencjał w sferze kulturalnej i społecznej na terenie miasta i regionu. Mimo iż styczeń i luty był katastrofą finansową i organizacyjną dla naszego Towarzystwa nie zaprzestaliśmy działalności. Po zmianach personalnych działa nadal Rydułtowski Klub Seniora oraz Bank Usług Lokalnych a ilość osób na zajęciach świadczy o popularności naszych działań. Mamy co prawda nadal kłopoty z pełnym rozliczeniem za rok ubiegły ale bieżące działania też muszą być wykonywane czyli dyżury, przyjmowanie PITów do rozliczenia, umowy, próby zespołów i tworzenie nowego repertuaru. Przecież w lutym nasza Klika występowała dla niepełnosprawnych w Radlinie, u seniorów harcerskich, w harcerskim muzeum prowadzonym przez Harcerskie Stowarzyszenie „Czuwaj" a w marcu to występy; w Czernicy, 10/03 na Grabówce w Lubomi, a 16/03 dla emerytów w Radziejowie. Wymogi formalne, kłopoty z rejestracją zmian personalnych zmusza nas do zorganizowania 5 kwietnia kolejnego Walnego Zebrania. A więc przygotowanie sprawozdań, zmian statutowych, bilansu, rachunku wyników a wszystko to wymaga czasu, ogromnego zaangażowania części Członków Zarządu. Są pytania Pań, czy zorganizujemy tradycyjny Dzień Kobiet? Niestety przy obecnej sytuacji finansowej TMRu nie jesteśmy w stanie takiej imprezy zorganizować ale myślę, że impreza dla aktywnych kobiet jednak odbędzie się po świętach wielkanocnych. W tej sprawie prowadzimy rozmowy z Przyjaciółmi. Zaszczyt też spotkał nas niemały ze strony Urzędu Miasta Rybnik i tamtejszej Rady Seniorów. Otóż 14 czerwca mamy wystąpić dla emerytów w Teatrze Ziemi Rybnickiej a 16 czerwca na rybnickim rynku. To zaszczyt ale i duże wyzwanie dla naszej męskiej Kliki. Nadal zapraszamy mężczyzn do naszego zespołu i gwarantuję, że udział w zespole przyniesie sporo satysfakcji i uznania.

tel. 604388354 H.. Machnik

Gdzie można kupić „Klukę”?

- F.H.U. „Tabak”, ul. Ligonia 3
- KWK Rydułtowy, ul. Leona
- F.H.P.U. Maria Karasek, ul. Plebiscytowa 48
- Sklep Wielobranżowy M. Święcicki, ul. Radoszowska 61
- Petrol Point Group Migrex Sp. z o.o., ul. Raciborska 275
- Foto „Sycha”, ul. Bema 22
- Handel Hurt. I Detaliczny K. Pawełek, Traugutta 264
- Sklep Ogólnospożywczy Ewa Łaciok, ul. Plebiscytowa 26
- Nowalijka Sp. z o.o., ul. Ligonia 16
- Handel Art.. Przemysł. Weronika Nowak-Szynk, ul. Ofiar Terroru 41 i ul Raciborska Zaczarowany Ołówek
- Urząd Gminy Lyski, ul. Dworcowa 1 A, Lyski
- Foto. Baron ul. Ofiar-Terroru
- Kwiaciarnia „Margaretka” ul. Spokojna

Sprzedaż ekogroszku z KWK Piekary, workowany i luzem wraz z dostawą.

Tel: 501 538 428
www.transstal.eu

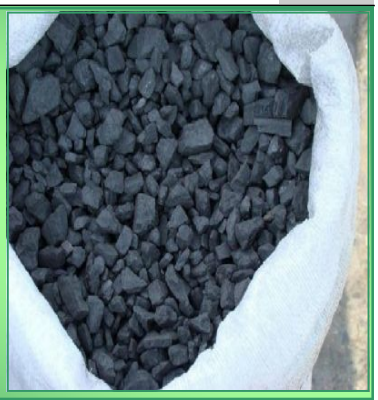

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Rydułtowy, ul. Tetmajera 150

Poradnie lekarskie prowadzone w ramach podpisanych kontraktów z NFZ

Lekarza POZ, Ginekologiczno-położnicza, Dermatologiczna, Okulistyczna, Laryngologiczna, Leczenia bólu, Neurologiczna, Urazowo-ortopedyczna, Leczenia uzależnień, Medycyny paliatywnej, Hospicjum domowe,

Poradnie lekarskie prowadzone w ramach usług komercyjnych (odpłatnych)

Alergologiczna dla dzieci, Medycyny pracy

Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie
Oddział w Gliwicach
ZAPRASZA NA:

bezpłatną cyfrową MAMMOGRAFIĘ

Panie w wieku od 50 do 69 lat

Miejsce i termin wykonywania badań w mammobusie gliwickiego Centrum Onkologii:

RYDUŁTOWY – BIBLIOTEKA
ul. Mickiewicza 33
13, 14 marca w godz.: **10.00-17.00**
15 marca w godz.: **8.30-15.30**

BEZ ZAPISÓW!
Informacja tel.: 32 278 98 96, 784 067 503
www.io.gliwice.pl

Prosimy pamiętać o zabraniu ze sobą dowodu osobistego oraz zdjęć z poprzedniej mammografii - jeżeli była wykonana. Bezpłatne badanie przysługuje co 2 lata.
Mammografia finansowana jest przez NFZ w ramach Populacyjnego programu wczesnego wykrywania raka piersi.

„CICHY KĄCIK” BAR Rita Pielczyk ZAPRASZA

"Pielczyk Rita Firma Produkcyjno-Handlowo-Usługowa" jest barem z fast foodem i proponuje obszerną paletę pysznych potraw w atrakcyjnej cenie. Restauracja współpracuje z najlepszymi kucharzami i stara się o miły serwis. Możesz w tym miejscu zjeść wyjątkowy posiłek. Dodatkową zaletą baru jest dogodna lokalizacja, a także wygodne pory działania. Dlatego to miejsce chętnie odwiedzane jest przez gości.

Siedziba firmy znajduje się w Rydułtowy (województwo śląskie). Jeżeli chcesz bezpośrednio skontaktować się z "Cichy Kącik" Bar Rita Pielczyk – kieruj się pod adres: ul. Ligonia 3, Rydułtowy. Z "Cichy Kącik" Bar Rita Pielczyk możesz skontaktować się nie tylko na miejscu, ale także telefonicznie, pod numerem 32 457 72 19

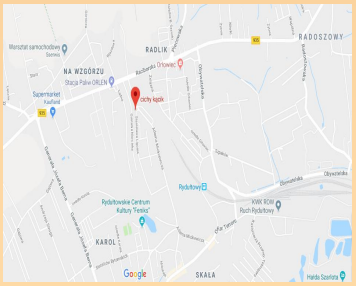

Mapa dojazdu

Poczuj ciepłą stronę
życia w mieście

Ciepło... cieplej... cieplutko.... Brawo!

Masz dobry sposób na ciepło w mieście. Jeśli używasz ciepła systemowego, to o nic więcej nie musisz się martwić. Dbamy o to, aby w twoim mieszkaniu zawsze było miło, bezpiecznie i ciepło. Dzięki temu masz czas na robienie rzeczy, na które właśnie masz ochotę. Ciesz się ciepłą stroną życia w mieście, a nam pozwól zająć się ogrzewaniem.

Ciepłownia Rydułtowy
CIEPŁO SYSTEMOWE
TERAZ POLSKA

www.ryd.com.pl

NFZ
Narodowy Fundusz Zdrowia

LUXMED
DIAGNOSTYKA

Zbadaj się i zyskaj spokój

Zapraszamy Panie w wieku 50-69 lat na **bezpłatną mammografię** (prześwietlenie piersi) **w technice cyfrowej** w ramach Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi.

Rydułtowy
28 marca 2019
na Rynku
ul. Bema

Zarejestruj się:
58 666 24 44
www.mammo.pl

MAMMOGRAFIA

Gabinety Specjalistyczne na ul. Strzelców Bytomskich 9 w Rydułtowach służą pomocą

Wizyty prywatne:

- **Chirurgia**
- **Dermatologia**
- **Urologia**
- **Reumatologia**
- **USG, Doppler, Radiologia**
- **Kosmetologia**
- **Trychologia**
- **Podologia**
- **Poradnia dietetyczna DIETIKON**

Wydawca: Towarzystwo Miłośników Rydułtów, Rydułtowy, ul. Traugutta 289, tel. (032) 414-00-66; Kolegium Redakcyjne (tel. 324140066); Red. Nacz. Joanna Rusok, Z-ca Red. Nacz. M. Stebel, Sekretarz: W. E. Jankowska, członkowie: H. Machnik, S. Brzęczek, M.A.Wieczorek, J.Majer, E. Bluszcz, J. Oleś, A. Kołodziej, B. Kosowski, Ł. Majer;
e-mail: kluka.tmr@interia.pl; nasza strona: www.tmrrydultowy.pl; Redaktor wydania: Joanna Rusok, Janina Oleś.
Zdjęcia na zlecenie TMR wykonują: FOTO BARON Rydułtowy, ul. Ofiar Terroru 20a, tel. 324579177;
FOTO SYCHA Rydułtowy, ul. Bema 22, tel. 324579242. Druk gazety: MZ Druk Radlin
Materiały zamieszczone w „Kluce" są zastrzeżone. Redakcja nie odpowiada za treść nadesłanych do druku korespondencji. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji nadesłanych tekstów.